

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 590/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om ökat samarbete mellan barnskyddet och psykiatrin

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 590/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Mikko Alatalo /cent:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att mentalvårdstjänster och tjänster inom vård utom hemmet för minderåriga ska genomföras bättre än för närvarande och

hur skulle man kunna öka och förbättra samarbetet mellan barnskyddet och psykiatrin?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Också inom barnskyddet ska allmänna tjänster komma i första hand. Barnskyddet ska endast ansvara för situationer där det finns ett behov av stöd i enlighet med barnskyddslagen. Klienter hos barnskyddet blir dock barn och unga vars stöd i första hand borde åligga handikapp-, missbruks- eller mentalvårdstjänsternas ansvar. En del av barnen som placeras i vård utom hemmet har utvecklingsrelaterade problem, lider av mental ohälsa eller har ett drogmissbruk. Barnskyddet kan inte ensamt möta hjälpbehovet hos barn som behöver mycket specialstöd.

På ministeriet och inom barnskyddet är man väl insatta i behovet av samarbete mellan barnskyddet och psykiatrin. Redan översocialrådet Aulikki Kananojas utredningsgrupp Fungerande barnskydd (social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2013:19) lyfte upp vikten av samordning av tjänstehelheter för barn och familjer och klientorienterade, multidisciplinära kunskaper på alla plan, allt från grundnivå till mer specialiserade tjänster.

För att utveckla barnskyddet har man inom ramen för utvecklingsprogrammet för barn- och familjetjänster börjat utbilda personal i enlighet med en systemisk barnskyddsmodell. Utbildningen pågår ännu. Modellen baseras på teamwork och multidisciplinärt samarbete. Det väsentliga är att barnskyddet inte ska vara barnets och familjens enda stöd, utan att familjen stöds helhetsinriktat och att samarbetet med bland annat hälsovården sker smidigt.

Utredningsgruppen Fungerande barnskydd föreslår att uppgifter som fordrar särskilt krävande barnskydd ska överföras till ett multidisciplinärt kompetenscenter som ska grundas inom varje specialansvarsområde. Motiveringen till detta är bland annat att särskild kompetens krävs till exempel inom tjänster för somatiskt multisjuka barn och ungdomar med allvarliga beteendestörningar, särskilt när endast barnskyddets eller ungdomspsykiatrins åtgärder inte räcker till, utan det behövs en samlad insats av specialkompetens från flera branscher.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 590/2018 rd

Samarbetet mellan dem som arbetar med barn, unga och familjer främjas genom regeringens åtgärder. Erfarenhetsexperter hörs och deras åsikter beaktas i arbetet med såväl utvecklingen och styrningen av tjänster som reformer av lagstiftningen.

Under innevarande regeringsperiod har man som en del av utvecklingsprogrammet för barn- och familjetjänster förberett kompetens- och stödcentraler för barn, unga och familjer (KS-center) för samtliga fem planerade samarbetsområden. Detta förberedelsearbete föregår reformen av social- och hälsovården och svarar på behoven hos de barn, unga och familjer som befinner sig i de allra mest krävande situationerna. Dessa KS-center skulle både fungera som fysiska små enheter på samarbetsområdena (till exempel i anslutning till universitetssjukhusen) och utgöra en nätverksbaserad arbetsmodell i samarbete med regionala lättillgängliga bastjänster (såsom familjecentralerna) och regionala krävande specialtjänster (såsom barnskyddet och handikapp-tjänster).

Dessa center skulle ge stöd till yrkespersonal genom direkt klientarbete, konsultationer, undersökningar och utbildning samt idka samarbete också med VIP-nätverket som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och bland annat Brottspåföljdsverket. Alla KS-center skulle på flera konkreta sätt främja det nödvändiga multidisciplinära samarbetet. Vid kompetens- och stödcenter ska det finnas såväl ett nätverk av specialister inom området som en enhet som erbjuder konkreta specialtjänster. I förberedelsen av utvecklingsprogrammet för barn- och familjetjänster har man modellerat det centrala innehållet i KS-verksamheten. En rapport om det arbete som utförts under utvecklingsprogrammet kommer att publiceras inom kort. För att fortsätta planeringsarbetet håller man på att tillsätta en arbetsgrupp, som ska finslipa verksamhetsmodellen för dessa KS-center och som även kan lägga fram förslag på nödvändiga förändringar i lagstiftningen.

Man har även strävat efter att öka förutsättningarna för samarbetet till övriga delar. Samarbete mellan barnskyddet och barn- och ungdomspsykiatrien idkas på alla plan inom hälsovården. Kompetensen inom psykisk hälsa höjs inom skol- och studerandehälsovården. Ett väsentligt element i vården av psykiska störningar är förebyggande arbete. På social- och hälsovårdsministeriet går man dessutom igenom ändringsbehoven med beaktande av barnskyddslagstiftningen. Man har beslutat att tyngdpunkten i regionförvaltningsverkens och Valviras systematiska tillsyn för 2019 ska vara förverkligandet av barns och ungas rättigheter inom vård utom hemmet och tillgången till psykiatritjänster för barn och unga som placerats på barnskyddsanstalter.

Helsingfors 8.2.2019

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko